

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 1514/13</i>
------------------	------------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **22 maja 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Bogumiła Burda
	Sędziowie:	SSA Marta Pańczyk-Kujawska (spr.) SSA Urszula Kocyłowska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Maria Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **22 maja 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **Z. A.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o wysokość kapitału początkowego

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **27 września 2013 r.** sygn. akt **III U 732/13**

z m i e n i a zaskarżony wyrok w ten sposób, że odwołanie o d d a l a.

Sygn. III AUa 1514/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją wydaną 23 kwietnia 2013r. ponownie ustalił kapitał początkowy wnioskodawcy Z. A. , rozpoznając jego wniosek z 18 kwietnia 2013r. w wysokości jak w pierwszej decyzji tj. przy

uwzględnieniu do stażu okres pracy na kolei od 1 sierpnia 1979r. – 31 lipca 1986r. na ogólnych zasadach bez uwzględnienia przelicznika za jeden rok takiej pracy w rozmiarze 14 miesięcy.

W odwołaniu od powyższej decyzji skierowanym do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu Z. A. zakwestionował tę część decyzji, w której organ rentowy odmówił mu do obliczenia wartości kapitału początkowego i uwzględniania zatrudnienia na kolei, po myśli art. 43 ust. 2 ustawy emerytalno – rentowej z 17 grudnia 1998r.

Na uzasadnienie wskazał na pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku wydanym do sygn. III AUa 496/12, a także wyrażony przez SN w wyroku z daty 22 czerwca 2004r. do sygn. II UK 412/03.

Powyższe uzasadnia, w ocenie wnioskodawcy uwzględnienie jego odwołania.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc, że przepisy dotyczące ustalania kapitału początkowego,

a mianowicie art. 173 i 174 ustawy emerytalno – rentowej z 17 grudnia 1998r. nie przewidują odpowiedniego stosowania przepisu art. 43 ust. 2 tej ustawy, który przewiduje „preferencyjne” przeliczniki pracy na kolei. Dalej organ rentowy podał, iż nie podziela poglądu wyrażonego przez SA w Łodzi w wyroku wydanym w sprawie III AUa 96/12, a wskazanego przez odwołującego. Na uzasadnienie tego stanowiska podniósł, że kapitał początkowy jest częścią emerytury ustalonej w tak zwanym systemie zdefiniowanej składki, który to obejmuje ubezpieczonych pozostającym w ubezpieczeniu przed 1999r., dlatego też okresy te znalazły odzwierciedlenie w nowym systemie ustalania emerytur w formie kapitału początkowego, którego zasady ustalania określono w Dziale X rozdziale 2 z powołaniem odpowiednich przepisów z innych działów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Do tego jednak systemu, zdaniem strony pozwanej, nie przeniesiono przywileju wynikającego z art. 43 ust. 2 a. Organ rentowy stwierdził, że gdyby zamiarem ustawodawcy było przeniesienie przywileju określonego w art. 43 ust. 2 do zasad ustalania kapitału początkowego, to taki zapis znalazłby się w art. 173 tej ustawy.

Rozpoznając odwołanie Sąd I instancji dopuścił dowód z akt organu rentowego w sprawie wnioskodawcy oraz jego zeznań w charakterze strony, a następnie wyrokiem wydanym 27 września 2013r. zmienił kwestionowaną odwołaniem decyzję, poprzez nakazanie organowi rentowemu ustalenie kapitału początkowego wnioskodawcy, poprzez przyjęcie do ustalenia jego wartości okresu zatrudnienia od 1 sierpnia 1979 – 31 lipca 1986r. w wymiarze 14 miesięcy za każdy rok pracy w charakterze maszynisty na kolejowych maszynach trakcyjnych. W uzasadnieniu Sąd wskazał, w pierwszej kolejności na fakt wydania dwu decyzji przez organ rentowy w sprawie kapitału początkowego wnioskodawcy, akcentując iż w drugiej decyzji wysokość kapitału została ustalona na takim samym poziomie, jak w poprzedniej, co odniósł do uwzględnienia okresu jego pracy od 1 sierpnia 1979 – 31 lipca 1986r. na kolei, na zasadach ogólnych, tj. bez zastosowania przelicznika 1 rok = 14 miesięcy. W tym miejscu Sąd zaznaczył iż w powyższym okresie wnioskodawca pracował jako maszynista.

Dokonując oceny prawnej sprawy Sąd podniósł, że „z przepisów art. 173 i art. 174 (w rozdziale 2 przepisów przejściowych) Ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r. – którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek - ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53

z uwzględnieniem ust. 2-12 art. 174 teże ustawy. Z przepisów tych, wynika między innymi, że przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie Ustawy:

- okresy składkowe, o których mowa w art.6,
- okresy nieskładkowy, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- okresy nieskładkowy, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Z kolei art. 43 ust. 2 – regulujący kwestię liczenia okresu zatrudnienia na kolei – w kontekście emerytur pracowników kolejowych stanowi, iż „każdy pełny rok zatrudnienia na kolei na parowym, spalinowym lub elektrycznym pojeździe trakcyjnym, w drużynach konduktorskich oraz na stanowiskach manewrowych lub ustawiaczy liczy się jako 14 miesięcy zatrudnienia na kolei”.

Wnioskodawca wykazał, iż do dnia 31.12.1998r. (dzień wejścia w życie Ustawy) legitymuje się okresem 298 miesięcy okresów składkowych i 5 miesięcy okresów nieskładkowych w tym okres od 01.08.1979r. do 31.07.1986r. zatrudnienia w charakterze maszynisty na kolei. Kierując się zasadą przyjętą przez organ rentowy należałoby – stosownie do treści art. 173 Ustawy uwzględnić do okresu składkowego ten okres jako 7 lat – czyli bez zastosowania korzystniejszego przelicznika przewidzianego w przepisie art. 43 ust. 2 Ustawy – co w konsekwencji prowadziłoby do oceny iż decyzja organu rentowego i jej uzasadnienie są trafne.

Stanowisko Sądu orzekającego w niniejszej sprawie jest inne. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu biorąc pod uwagę rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego w Łodzi III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (wyrok SA z dnia 8 stycznia 2013r. sygn. akt III AUa 496/12) oraz Sądu Najwyższego (wyrok SN z dnia 22 czerwca 2004r. sygn. akt II UK 412/03) przyjmuje w ślad za w/w Sądami, iż odmienny sposób obliczania zatrudnienia wymienionego w art. 43 ust. 2 Ustawy, prowadziłby do nierównego traktowania tego samego okresu zatrudnienia w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Z tego względu okres zatrudnienia na kolei wymieniony w art. 43 ust. 2 należy obliczać przy ustalaniu kapitału początkowego, w taki sam sposób jak przy ustalaniu prawa do naliczania emerytury kolejowej lub emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. Podkreślenia wymaga, stanowisko Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu wyroku wyraził pogląd, że przy ustalaniu wysokości emerytury dla celów ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego należy okresy zatrudnienia na kolei wymienione w art. 43 ust. 2 Ustawy – obliczać w sposób „preferencyjny” wynikający z tego przepisu, a analiza treści uzasadnienia tego wyroku prowadzi do wniosku, iż nie ma przeszkód prawnych, aby ten preferencyjny czyli korzystniejszy sposób obliczania okresów składkowych zastosować w sprawie o ustalenie wysokości kapitału początkowego. W konkluzji Sąd Najwyższy stwierdził, iż przewidziany w art. 43 ust. 2 Ustawy sposób liczenia zatrudnienia na kolei ma zastosowanie także dla ustalenia prawa do emerytury ogólnej ubezpieczonego, który nie spełnił wymaganego art. 40 pkt. 2 Ustawy okresu zatrudnienia na kolei. Przyjęcie odmiennego poglądu oznaczałoby akceptację nierównego traktowania tego samego okresu zatrudnienia w sprawach z zakresu ubezpieczenia społecznego. Stanowisku temu nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że przepis art. 43 Ustawy poprzedzony jest artykułem określającym przesłanki do nabycia emerytury kolejowej.

Sąd Okręgowy podziela w całości poglądy prawne przyjęte zarówno przez Sąd Najwyższy jak i przez Sąd Apelacyjny w przedmiotowej kwestii i w związku z tym uznaje, iż stanowisko organu rentowego, który nie zastosował w przypadku wnioskodawcy „korzystniejszego przelicznika” nie zasługuje na uwzględnienie i dlatego też w sytuacji w której spór sprowadzał się jedynie do tego zagadnienia – powołując się na powyższe rozważania i przepisy – uwzględnił odwołanie wnioskodawcy, stosownie do treści art. 477¹⁴ §2 kpc”.

Wyrok powyższy apelacją do Sądu II instancji zaskarżył pozwany ZUS Oddział w R. zarzucając, iż jego wydanie nastąpiło na naruszeniu prawa materialnego, przy wskazaniu na przepis art. 174 ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, poprzez przyjęcie, że przy ustalaniu wartości kapitału początkowego do ustalenia wymiaru okresów składkowych, ma zastosowanie korzystniejsza zasada liczenia okresu pracy w charakterze maszynisty na kolejowych maszynach trakcyjnych, określona w art. 43 ust. 2 ww. ustawy. Apelacja formułuje wniosek o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, w istocie tę samą argumentację jaka została zawarta w odpowiedzi na odwołanie - dodatkowo podnosząc, że „ w uzasadnieniu do zaskarżonego wyroku Sąd przychyłając się do stanowiska Sądu Apelacyjnego w Łodzi wyrażonego w wyroku z 8.01.2013 r. III AUa 496/12 i Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z 22.06.2004 r. II UK 412/03 stwierdza, że odmienny sposób (zgodny ze stanowiskiem ZUS) liczenie zatrudnienia przy ustalaniu kapitału początkowego niż wynika to z art.43 ust.2 prowadziłby do

nierównego traktowania tego samego okresu zatrudnienia w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Ponadto Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu za Sądem Najwyższym stwierdza, że nie ma przeszkód prawnych, aby do obliczania kapitału początkowego zastosować preferencyjny sposób liczenia stażu określony w art.43 ust.2, podobnie jak ma to zastosowanie przy ustalaniu emerytur na zasadach ogólnych.

Argument o nierównym traktowaniu tych samych okresów w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wydaje się być nietrafiony, już chociażby ze względu na przywołany wyżej przykład odmiennego traktowania okresów nieskładkowych z art.7 pkt.5 przy obliczaniu stażu do emerytury powszechnej i przy obliczaniu stażu w celu ustalenia kapitału początkowego.

ZUS oprócz w/w argumentów pragnie przytoczyć inne orzeczenia sądów, z których wynika stanowisko zbieżne ze stanowiskiem ZUS, tj. preferencyjny sposób liczenia stażu (14 m-cy za 1 rok) ma zastosowanie wyłącznie do ustalania emerytury kolejowej, natomiast nie ma zastosowania ani do emerytury ogólnej, ani do emerytury pomostowej, ani w końcu do obliczania kapitału początkowego. Są to: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 marca 2012 r., w którym Sąd orzekł, że „Przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, po/.. 1656 ze zm.), jak i przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) nie przewidują przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej wyliczenia ogólnego stażu pracy jako 14 miesięcy za każdy rok zatrudnienia na kolei na parowym, spalinowym lub elektrycznym pojeździe trakcyjnym, w drużynach konduktorskich oraz na stanowiskach manewrowych lub ustawiaczy.”

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 stycznia 2010 r. III AUa 653 09. w którym Sąd orzekł, że „Przelicznik przewidziany w art. 43 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z F.U.S.- nakazujący liczyć każdy pełny rok zatrudnienia na kolei na parowym, spalinowym lub elektrycznym pojeździe trakcyjnym, w drużynach konduktorskich oraz na stanowiskach manewrowych lub ustawiaczy jako 14 miesięcy zatrudnienia na kolei -nie ma zastosowania w sytuacji, gdy ubezpieczony nabył prawo do emerytury na zasadach ogólnych (przejściowych), gdzie to ustawodawca nie przewidział możliwości stosowania przelicznika stażu kolejowego z art. 43 ust. 2 ustawy.” I wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2003 r. III AUa 654/02 w którym Sąd orzekł „1. Zarówno wykładnia językowa jak i systemowa przepisów, a zwłaszcza art. 174 w związku z art. 53 ustawy emerytalnej, przemawia przeciwko stosowaniu preferencyjnych przeliczników pracy górniczej i kolejowej do ustalania kapitału początkowego. 2. W kontekście art. 53 w związku z art. 174 pkt 1 kapitał początkowy stanowi wypadkową trzech wielkości: kwoty bazowej (określonej w art. 174 pki 7), podstawy wymiaru świadczenia (obliczonej stosownie do art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 i art. 18 w związku z art. 174 pkt 3), oraz okresów składkowych i nieskładkowych (o jakich mowa w art. 6 i 7 w związku z art. 174 pkt 2). Przewidziane w art. 51 i 52 preferencyjne przeliczniki pracy górniczej - wobec braku odpowiedniego odesłania w art. 174 - nie mają zatem odniesienia do sposobu ustalania kapitału początkowego.”

Organ rentowy zgadza się ze stanowiskami w/w Sądów, co uzasadnia zgłoszony w apelacji wniosek.

Sąd II instancji zważył co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie i w konsekwencji zgodnie z zawartym w niej wnioskiem, skutkować musi wydanie orzeczenia reformatoryjnego.

Stan faktyczny sprawy jest niesporny. Organ rentowy nie kwestionował dołączonego, tak do pierwszego jak i drugiego wniosku o ustalenie kapitału początkowego zaświadczenia (...) S A Zarządu (...) w R. zalegającego kolejno na k. 6, 29 akt prowadzonych w sprawie Z. A. potwierdzającego jego zatrudnienie na kolei od sierpnia 1979 – 31 lipca 1986r. w charakterze maszynisty maszyn ciężkich, tj. pracy o jakiej mowa w art. 43 ust.2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2013. 1440 j.t.).

Kwestią w sprawie sporną jest okoliczność, czy okres ten, przy ustaleniu kapitału początkowego, należy uwzględnić licząc po 14 miesięcy, za każdy pełny rok zatrudnienia o jakim mowa w powołanym przepisie, czego domaga się

wnioskodawca, czy też na ogólnych zasadach tj. bez stosowania „preferencyjnego” przelicznika, jak ustalił to pozwany organ rentowy w zaskarżonej decyzji.

Rozstrzygając kwestię sporną Sąd I instancji zaakceptował stanowisko odwołującego, jak również przywołaną przez niego argumentację na jego uzasadnienie, w konsekwencji zmieniając zaskarżoną decyzję w sposób opisany w wyroku.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie można podzielić poglądu Sądu I instancji, że „preferencyjny” sposób obliczenia stażu pracy na kolei wnioskodawcy ma zastosowanie przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego, z tej to przyczyny, że przepisy art. 173 i nast. omawianej ustawy emerytalno – rentowej z 17 grudnia 1998r. takiego jego sposobu wyliczenia nie przewidują.

Przypomnieć w tym miejscu należy, na co słusznie zwraca uwagę strona pozwana w apelacji, że art. 43 ust.2 przewidujący „preferencyjne” przeliczniki pracy na kolei został w ustawie emerytalno – rentowej zamieszczony w rozdziale 2 Działu II wśród przepisów dotyczących emerytury kolejowej warunki nabycia prawa, do której zostały określone w artykule poprzedzającym omawiany przepis oznaczonym nr. 40.

Ustawodawca nie przewidział jego stosowania przy ustalaniu kapitału początkowego, na co wskazuje treść art. 174 ust. 2 w zw. z art. 6 i 7 omawianej ustawy. Przepis ten ustanawia własne reguły dotyczące tej kwestii, co odnieść należy do wyłączenia zasady uwzględniania okresu, nieskładkowego w rozmiarze 1/3 okresów składkowych w stosunku do okresu nieskładkowego wymienionego w art. 7 pkt 5,

a w pozostałych przypadkach odpowiednie stosowanie zasady wyrażonej w art. 5 ust. 2 (pkt 3).

Z powyższego wynika, co należy powtórzyć, że przepisy powyższe ustanawiają własne zasady w kwestii ustalenia wysokości kapitału początkowego.

Ustawodawca natomiast w sytuacji, kiedy odsyła do ogólnych reguł przy obliczaniu wielkości stażu wyraźnie na to wskazuje w konkretnym przepisie, na co zwrócono uwagę wyżej, mając na względzie art5 ust. 2 ustawy emerytalno - rentowej.

Końcowo przyjdzie stwierdzić, że przepisy dotyczące kapitału początkowego muszą być wykładane ściśle z uwagi na fakt, że jego wysokość stanowi jeden z elementów do obliczenia emerytury przewidzianej w art. 24 ustawy emerytalno-rentowej, która to, jak słusznie podnosi apelacja, ustalona jest w systemie zdefiniowanej składki stosownie do art. 25 tejsze ustawy.

Powyższe uwagi, w ocenie tut. Sądu orzekającego, dają pełną podstawę do jednoznacznego stwierdzenia, że „preferencyjne” przeliczniki zatrudnienia na kolei wobec braku odpowiedniego odesłania w art. 174, nie mają odniesienia do sposobu ustalania kapitału początkowego.

Ustalenie to jest zgodne z poglądami wyrażonymi w przywołanym przez stronę pozwaną orzecznictwie sądów apelacyjnych, które tut. Sąd w pełni podziela, jednocześnie stwierdzając, że nie akceptuje stanowiska wyrażonego przez SA w Łodzi w wyroku wydanym 8 stycznia 2013r. do sygn. oznaczonej nr. III AUa 496/12, jako nie znajdującego oparcia w treści art. 174 ustawy emerytalno – rentowej, a które to – należy przypomnieć – zostało przywołane nie tylko przez odwołującego, lecz także w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, jako potwierdzenie argumentacji zgłoszonego przez niego żądania.

Tut. Sąd zaniechał odnoszenia się do poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku wydanym 22 czerwca 2004r. do sygn. II UK 412/03, przywołanego tak w odwołaniu, jak również przez Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku, wobec faktu, że nie odnosi się on do kwestii związanych z ustaleniami kapitału początkowego, której dotyczy rozpoznawana, w niniejszym postępowaniu, sprawa.

W świetle wyżej naprowadzonych okoliczności należy uznać za całkowicie nieuprawniony zarzut, zawarty w petitum apelacji, że wydanie zaskarżonego nie wyroku nastąpiło z naruszeniem art. 174 ust.2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2013, 1440), co w konsekwencji skutkować musiało jego zmianę w sposób określony w wyroku, na podstawie art. 386 § 1 kpc.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)